

DIDAKTIKA UČENJA NA PROSTEM

Uporaba didaktičnega pristopa »skrivnostnost« za učinkovito učenje na prostem

ZBORNİK PRISPEVKOV 2022

Usposabljanje poteka v okviru projekta Krepitev kompetenc strokovnih delavcev na področju vodenja inovativnega vzgojno-izobraževalnega zavoda v obdobju od 2018 do 2022.

Naložbo sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada.

DIDAKTIKA UČENJA NA PROSTEM
Uporaba didaktičnega pristopa skrivnostnost za učinkovito učenje
na prostem
ZBORNİK PRISPEVKOV 2022

Rakov Škocjan, 21. maja 2022
CENTER ŠOLSKIH IN OBŠOLSKIH DEJAVNOSTI, OE RAK, Rakov Škocjan 2, Cerknica

Organizacijski odbor:
Dejan Putrle, Mag. Ida Kavčič, Samo Razdrih, Mira Korošec, Jasmina Rus, Violeta Lovko

Izdajatelj in založnik
CENTER ŠOLSKIH IN OBŠOLSKIH DEJAVNOSTI, LJUBLJANA, SLOVENIJA
Spletna izdaja, leto objave: 2022

Odgovorna oseba
BRANKO KUMER, MSc

Naklada:
e-zbornik, objavljen na spletni strani CŠOD: www.csod.si
Publikacija je brezplačna

Uredništvo
DEJAN PUTRLE

Naslov izdajatelja:
CENTER ŠOLSKIH IN OBŠOLSKIH DEJAVNOSTI
Frankopanska ulica 9
1000 Ljubljana
<https://www.csod.si/stran/zbornik-posvetov-konferenc>

Jezikovni pregled: avtorji prispevkov
Fotografije: prispevki avtorjev

Kataložni zapis o publikaciji (CIP) pripravili v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani

COBISS.SI-ID 123936515

ISBN 978-961-95963-0-2 (PDF)

KAZALO

1	PREDSTAVITEV DIDAKTIČNEGA PRISTOPA SKRIVNOSTNOST	2
2	POVZETKI PRIMEROV DOBRE PRAKSE ZA VRTEC, 1., 2. in 3. RAZRED	3
2.1	PO SLEDEH KEKČEVH JUNAKOV.....	4
2.2	GOZDNA DOGODIVŠČINA.....	5
2.3	SKRIVNOSTNO DOŽIVETJE POD DREVESNIMI KROŠNJAMI	7
2.4	RADOVEDNA SOVICA POKA.....	8
2.5	ČUDEŽNO DREVO	10
2.6	SKRIVNOSTNI PRIJATELJ	12
2.7	POKUKAJMO V SKRINJICO STAREGA POPOTNIKA	16
2.8	POIŠČIMO ODPIHNJENE ČRKE	19
2.9	ŠKURH.....	20
2.10	SKRIVNOSTNI ZEMLJEVID NAŠEGA KRAJA.....	21
2.11	GOZDNI DETEKTIV	23
2.12	POŽREŠNI PALČKI NAPADLI PRAVLJICE.....	24
2.13	WHAT'S THAT SOUND?.....	26
3	POVZETKI PRIMEROV DOBRE PRAKSE ZA 4., 5. IN 6. RAZRED	28
3.1	NEOBIČAJNI DOGODKI NA JUGU	29
3.2	SKRIVNOSTNI UTRINKI NARAVE	30
3.3	MLADI VARUH GRADU	32
3.4	MATEMATIČNI (SREČE)LOV	34
4	POVZETKI UČNIH ENOT ZA 7., 8. IN 9. RAZRED	37
4.1	KROG IZZIVOV.....	38
4.2	SPREHOD PO EMONI	39
4.3	DANES RAZISKUJEMO KOT PRAVI UČENJAKI	40
4.4	SMO UJETNIKI ALI SMO SVOBODNI?	42

SPREMNA BESEDA

Danes ugotavljamo, da na svoji poti vedno bolj izgublamo stik z naravo. Posledice tega so večje, kot se večinoma zavedamo. Narava predstavlja izredno zapleteno okolje, katerega je med štirimi stenami nemogoče poustvariti in ki omogoča človeku celovit razvoj – na področju umskega, telesnega in duševnega razvoja. Preživljanje časa v naravi, tudi ali predvsem med učenjem, prav tako spodbuja razvoj kritične miselnosti. Ob tem ni težko priti do zaključka, da smo ljudje, če v naravi preživimo veliko časa, bolj zadovoljni, bolj zdravi, skratka bolj opremljeni za življenje. Nenazadnje je tu tudi narava sama – naš mačehovski odnos do nje se pojavlja predvsem zaradi naše odtujenosti. Zato ni presenetljivo, da se v zadnjem času v vseh državah z 'razmišljajočim' šolskim sistemom pojavlja težnja k (pre)usmerjanju poučevanja v naravo.

Ker gre za drugačno okolje z drugačno dinamiko, je seveda smiselno, da se glede poučevanja v naravi opolnomočimo. CŠOD ima na tem področju že trideset let izkušenj. Sami, v sodelovanju z drugimi organizacijami pri nas in na tujem ter nenazadnje tudi v sodelovanju z nekaterimi aktivnejšimi šolskimi učiteljicami in vzgojiteljicami pri nas, smo se glede poučevanja v naravi naučili (in razvili) več različnih pristopov. Že vrsto let svoje izkušnje in znanje delimo tudi z vsemi drugimi učiteljicami in vzgojiteljicami, ki se navdušujejo nad tovrstnim delom z učenci. To velja tudi za tako imenovani pedagoški pristop skrivnostnost.

Tudi v šolskem letu 2021/22 smo izvedli tridnevni seminar Uporaba didaktičnega pristopa skrivnostnost za učinkovito učenje na prostem. Njegov teoretični in praktični del je potekal 21. maja na naši območni enoti Rak v Rakovem Škocjanu. Večina sodelujočih učiteljic in vzgojiteljic je nato svoje izvirne in preizkušene zamisli ter njihovo praktično uporabo predstavila na 6. nacionalni konferenci Didaktika učenja na prostem, ki jo je CŠOD organiziral 25. avgusta na območni enoti Prvine na Čemšeniku. Vsi ti prispevki so zbrani v tem zborniku.

Letošnji zbornik pedagoškega pristopa skrivnostnost je že četrti po vrsti. Tako kot prejšnji je objavljen na spletni strani CŠOD: [Cšod - Zborniki posvetov in konferenc \(csod.si\)](https://csod.si). Ker je bil seminar v tem šolskem letu izveden le enkrat, je prispevkov res nekoliko manj, kot v prejšnjih letih, vendar pa tega ne moremo trditi za njihovo pestrost in domiselnost sodelujočih učiteljic in vzgojiteljic. V zborniku najdemo 21 prispevkov, ki so primerni za poučevanje različnih starostnih skupin otrok od vrtca do konca osnovne šole. Zbrani so v treh poglavjih: za vrtec, 1., 2. in 3. razred, za 4., 5. in 6. razred ter za 7., 8. in 9. razred. Če so v prejšnjih letih, kot skrivnostna bitja oz. elementi izrazito prevladovali škrati in palčki, pa letos poleg njih najdemo tudi skrivnostna pisma, skrinje, čudežno drevo, sovico, star zemljevid, vilinko, črkožerjo, Rimljanko in celo skrivnostno učiteljico. Prav vse avtorice ugotavljajo, da je didaktični pristop skrivnostnost učinkovit in dobro sprejet pri učenkah in učencih. Prispevki poleg znanj iz področja naravoslovja in biologije pokrivajo tudi področja jezikov, matematike, umetnosti, geologije, zgodovine, orientacije, vremenoslovja, prve pomoči ter seveda gibanja in doživljanja narave. Večina prispevkov povezuje več predmetov in temelji na izkustvenem učenju. Nekateri pristop skrivnostnost združujejo tudi z drugimi pristopi. Našli bomo celo medgeneracijsko sodelovanje. Edino dejstvo, ki precej bode v oči je to, da letos med avtorji prispevkov ni predstavnikov moškega spola.

Vsem avtoricam prispevkov, ki so pripravile, preizkusile in predstavile svojevrstne delavnice se iskreno zahvaljujemo za prispevek k novim znanjem na področju didaktike učenja na prostem.

Dejan Putrle,
koordinator seminarja

1 PREDSTAVITEV DIDAKTIČNEGA PRISTOPA SKRIVNOSTNOST

Mag. IDA KAVČIČ

V Slovarju slovenskega knjižnega jezika je razlaga pridevnika **skrivnosten** naslednja: *skrivnosten* skrivnósten -tna -o prid., skrivnóstnejši (ô) 1. ki se ne da razumeti, dojeti, pojasniti.

Učitelji si prizadevamo, da učencu neznano ali malo poznano spreminjamo v znano. Skušamo ustvariti jasne podobe in razširjati učenčeva spoznanja. Vneto pojasnjujemo. Razlagamo skrivnostni svet okoli njih skozi vsebine in dejavnosti, ki jih predpisujejo učni načrti predmetnika. Uporabljamo najrazličnejše pedagoške pristope, svoje bogato znanje iz metodike, psihologije, stroke ... vse z namenom, da izobrazimo otroke in učence za uspešno ter polno življenje.

Prav vsak izmed njih, pa tudi nas, odraslih, nosi v sebi radovednost in dar raziskovanja, ki sta temelja pedagoškega pristopa skrivnostnost.

Pristop skrivnostnost je skupek metod, tehnik, oblik dela in drugih elementov didaktike. Ta pedagoški pristop, katerega nekatere posamezne elemente učitelji in vzgojitelji že poznajo, je zaradi široke uporabnosti, uspešnosti in učinkovitosti vredno čim bolj spoznati.

S svojimi zakonitostmi zgodbe in elementi skrivnostnosti predstavljajo enostavno ogrodje za hitro, kakovostno nadgradnjo obstoječih učnih enot ali za načrtovanje, izvajanje in evalvacijo novih vsebin. Pristop skrivnostnost temelji na zgodbah, ki so vpete v otroško in učenčevo območje domišljije in jih zato takoj ponotranjijo. V otroku in učencu zaradi pridiha skrivnostnosti nastane močna notranja motivacija in stopnjevanje radovednosti, kar je ključ kakovostnega procesa učenja.

V učni enoti, zgrajeni po pristopu skrivnostnosti, so v ospredju dejavnosti, v ozadju pa učni cilji oz. dosežki iz kurikuluma. Ali povedano drugače: zunanje ogrodje učne enote učitelj oblikuje na osnovi učnih ciljev iz učnega načrta, medtem ko čvrsto notranje ogrodje učne enote predstavlja pedagoški pristop skrivnostnost.

Temelj novosti v vsaki učni enoti je zgodba, v kateri se prepletajo elementi skrivnostnosti. Zgodbe se dogajajo v naravi. Pri tem so kot zelo uporaben vir znanja vključene številne naravne in družbene danosti. V zgodbe se zaradi izjemne privlačnosti učenec popolnoma vživi, učitelj pa kot scenarist in režiser zgodbe doseže načrtovane učne cilje. Vsak učenec je uspešen pri reševanju učnih nalog, ki so niz 'čarobnih' dejavnosti.

Učitelj je scenarist: klasično učno enoto spremeni v zgodbo. Učna enota je celovita zgodba, polna praktičnih in miselnih nalog, prežetih s skrivnostmi od začetka do konca. Učenec je v zgodbo in naloge povsem vključen. Neposredni stik z resničnim svetom je zagotovljen, saj je učno okolje učilnica v naravi. Učitelj učenca usmerja in poskrbi za nagrajevanje ob dosežkih, kar dodatno deluje na učenca močno spodbujevalno.

Dejavnosti so tiste, ki učijo, ne učitelj: učenec pridobiva, spopolnjuje, nadgrajuje znanje in spretnosti z delom v skrbno načrtovanih, 'čarobnih' dejavnostih. Dejavnosti učenca navdušujejo, privabljajo, obljublajo odkritja in pustolovščine. 'Čarobne' dejavnosti so ključni element učnega procesa. Vsebujejo elemente skrivnostnosti, s katerimi dosežemo aktivacijo domišljije, ponotranjenje, vpetost in stopnjevanje radovednosti. Dejavnosti so skrbno izbrane in oblikovane tako, da so osredotočene, zaporedne ter med seboj povezane. Osredotočene so na vzbujanje prijetnih občutkov. Začnejo se na učencu ustrezni miselni ravni. Zaključijo se z njihovim novim razumevanjem.

2 POVZETKI PRIMEROV DOBRE PRAKSE ZA VRTEC, 1., 2. in 3. RAZRED

2.1 PO SLEDEH KEKČEVIH JUNAKOV

Sonja Richter

Vrtec Kekčevi junaki pri OŠ Josipa Vandota Kranjska Gora

Načrtovani učni dosežki:

Otrok se nauči opazovati in zaznavati naravo z različnimi čutili.

Starost ciljne skupine: 5-6 let

Kratka vsebina zgodbe: V vrtcu zjutraj najdemo usnjeno pastirsko torbico, v kateri nas čaka zemljevid in pismo. Ugotovimo, da so na zemljevidu označene točke v naravi.

Na mestu, prve oznake najdemo sled, ki jo je pustila teta Pehta. To so vreče iz blaga, pismo nas vodi, da vsak otrok potipa vsebino vseh vreč in nato v naravi poišče enake oz. podobne naravne materiale in jih shrani v škatlico. Nato skupaj preverimo, če so našli tisto, kar so tipali v vrečah. Vsak otrok dobi mošnjiček in za vsako opravljeno nalogo lesen žeton. Nato najdemo šopek rdečih jagod. Zgodba pelje boste čez manjši potoček, kot je teta Pehta peljala slepo Mojco. Nato najdemo volneno Bedančevo nogavico. Bedanec je nekje blizu, hitro nabere borovih, macesnovih in smrekovih storžev. Zadnji del poti, nas vodi ob reki Pišnici in na točkah označenih z velikimi markacijami se usedemo na tla, zapremo oči in zaznavamo okolico z vonjem, tipom in sluhom. V Jasni si preberemo zaključek pisma, ugotovimo, da nam je pisal Kekec. Za nagrado vsak otrok dobi pravo pastirsko palico.

Elementi skrivnosti: vreče z različnimi naravnimi materiali (storži, mah, kamenje, ..); volnena nogavica, šopek rdečih jagod

Načini nagrajevanja otrok: Otrok za opravljeno nalogo dobi lesen žetonček v mošnjiček. Na koncu za vse opravljene naloge dobi pravo leskovo pastirsko palico.

Kaj otrok dela (dejavnost učenca – katere so njegove osebne izkušnje): Otrok posluša dele zgodbe, ki jim jo pripovedujem in sledijo namigom iz zgodbe glede smeri, v katero se podamo. Ob poti je otrok pozoren na predmete, ki jih iščemo. Sodeluje pri tipanju naravnih materialov in predmetov ter pri iskanju le-teh v naravi. Otrok se poda bos čez manjši potoček. Nabira storže in jih razvršča, se umiri na točkah in zaznava okolico z zaprtimi očmi.

Organiziranost učne enote: Dejavnost traja 2 uri v naravi: gozdna pot, reka Pišnica, jezero Jasna. Število otrok je ena skupina – max. 24 otrok. Otroke ene vrtčevske skupine razdelimo v dve skupini po max 12 otrok. Poleg vzgojiteljice in vzgojiteljice – pomočnice vzgojiteljice skupino spremljata še dve odrasli osebi.

Načini preverjanja učnih dosežkov učencev: Otroci v škatlice nabirajo naravne materiale, ki so jih predhodno tipali. Tipajo lahko večkrat materiale iz vreč, da nato lažje v svoji okolici najdejo te materiale. Ko vsi otroci iz skupine naberejo materiale v svojo škatlo pa nato skupaj preverimo kaj je bilo v vrečah.

Otroci ob poti najdejo različne predmete, ki jih pripravim, če jih najdejo in opravijo nalogo dobijo lesen žetonček v mošnjiček.

Splošni vtis o učinkovitosti in uspešnosti pristopa skrivnostnosti: Menim, da je ta pristop za otroke zelo zanimiv in učinkovit, ker jih stalno drži v pozornosti do okolice in sami spoznavajo naravo z vsemi čutili.

2.2 GOZDNA DOGODIVŠČINA

Nina Ceglar

Center Janeza Levca Ljubljana, OE Levstikov trg

KRATEK POVZETEK UČNE ENOTE

Načrtovani učni dosežki:

- Učenec spozna gozd kot življenjsko okolje.
- Učenec spozna gozdne prebivalce.
- Prireja stopinje živalim, ureja živalske družine.
- Razume zaporedje in menjavanje letnih časov in mesecev.
- Učenec se orientira s preprostim zemljevidom.

Starost ciljne skupine: Učenci 1. - 4. razreda programa NIS

Kratka vsebina zgodbe: Učenci na taboru v KG pred zajtrkom dobijo pošto z vabilom na gozdno avanturo. Pismo je opremljeno s puščicami, treh različnih barv. Pred domom se porazdelijo po razredih in v časovnem zamiku odhajajo na avanturo. Pot jih vodi po bližnji in širši okolici doma, v katerem so nastanjeni.

Pismo: »Dragi otroci iz mesta, dobrodošli v objemu gozda in gora! Okoli doma, kjer čez noč mirno spite, se nahajajo skrivnostna doživetja. Verjamem, da jih še niste opazili, ko ste se pa tako vneto igrali, ampak nič hudega! Ker za raziskovanje gozda potrebujete dovolj energije, si le privoščite zajtrk, umijte zobe in pospravite postelje. Začetek dogodivščine vas čaka pod mostom. Naprej vas bodo vodile puščice, zato dobro napnite oči. Upam, da ste si obraz danes že umili in pregnali zaspančke! Še to, pazite drug na drugega, sodelujte in ne izgubite spremljevalcev!« ☐

Učenci se na poti srečujejo z nalogami. Ko najdejo točko, jih najprej čaka navodilo oz. naloga. Naloge so različnih tipov: uganke, sestavljanke živalskih družin, talni koledar z meseci in letnimi časi, spoznavanje in povezovanje sledi z gozdnimi živalmi, gozdna telovadba, sestavljanje slikovnega sporočila gozdu z naravnimi materiali,... Tik pred koncem otroci srečajo lisico Zvitorepko, ki otrokom pove, da je nekje v gozdu skrit zaklad in jim obljubi zemljevid v pomoč, če ji zapojejo njeno najljubšo pesem, Lisička je prav zvita zver. Na koncu otroke pričaka skrinja z zakladom.

Elementi skrivnostnosti: Začetno pismo, sledenje puščicam, iskanje točk, uganke, sestavljanke, hoja izven gozdne ceste, lisica Zvitorepka, Zvitorepkin zemljevid, skrinja z zakladom.

Načini nagrajevanja otrok: Zaklad ob koncu.

Kaj otrok dela (dejavnost učenca – katere so njegove osebne izkušnje):

- ugame uganke in jih poveže s sliko živali,
- pravilno sestavi sestavljanke živalskih družin,
- samostojno sledi puščicam,
- smiselno sestavi talni koledar, pravilnost pokažejo barve na koledarju,
- v brošuri Po sledih gozdnih živali najde informacije, katere stopinje so čigave,
- sestavi slikovno sporočilo gozdu (npr. srce iz kamenčkov, kot sporočilo, da ima gozd rad),
- zapoje pesem,
- iz zemljevida razbere točko zaklada.

Organiziranost učne enote: 3 šolske ure, 37 otrok, 12 spremljevalcev, dogodivščina se je odvila na doživljajskem taboru v Kranjski Gori v začetku junija. Pot se začne pri vili Šumica in nadaljuje navzgor ob toku reke Pišnica.

Načini preverjanja učnih dosežkov učencev: Uspešno reševanje nalog in prihod na končno točko.

Splošni vtis o učinkovitosti in uspešnosti pristopa skrivnostnosti: Učenci so bili v velikem pričakovanju, kaj se bo zgodilo, po prebranem pismu. Ta dan so bile postelje pospravljene veliko hitreje, le zakaj! Na poti so uživali, spontano sodelovali, si pomagali (sploh pri branju), mlajšim so brali spremljevalci. Kljub temu, da ni bilo vnaprej rečeno, da bo na koncu zaklad, so z veliko motivacije hodili in reševali naloge. Mislim, da jih je naprej ves čas gnala ravno skrivnostnost, ki jim ni dala miru. Skrinja zakladov je bila češnja na vrhu celotne dogodivščine.

*»Dragi otroci iz mesta, dobrodošli
v objemu gozda in gora!*

*Okoli doma, kjer čez noč mirno spite, se
nahajajo skrivnostna doživetja. Verjamem,
da jih še niste opazili, ko ste se pa tako
vneto igrali, ampak nič hudega!*

*Ker za raziskovanje gozda potrebujete
dovolj energije, si le privoščite zajtrk, umijte
zobe in pospravite postelje.*

*Začetek dogodivščine vas čaka pod mostom.
Naprej vas bodo vodile puščice, zato dobro
napnite oči. Upam, da ste si obraz danes že
umili in pregnali zaspančke! Še to, pazite
drug na drugega, sodelujte in ne izgubite
spremljevalcev!«*

2.3 SKRIVNOSTNO DOŽIVETJE POD DREVESNIMI KROŠNJAMI

Marijana Kavčič

OŠ Janeza Puharja Kranj – Center

KRATEK POVZETEK UČNE ENOTE

Načrtovani učni dosežki:

- samostojno reši naloge
- razvija ročne spretnosti
- usmerjeno opazuje naravo
- opažanja izraža preko likovne naloge
- utrjuje likovne pojme

Ciljna skupina: 1. razred, starost 6-7 let, 22 učencev

Kratka vsebina zgodbe: Učence v razredu pričaka skrivnostno pismo. Vsebuje navodila in namige za izvedbo Skrivnostnega doživetja pod krošnjami. Dejavnost se izvaja na igrišču. Tam je devetnajst tulcev, označenih s številkami od 1 do 19. V njih so različna vprašanja na temo likovne umetnosti. Vsak učenec mora poiskati 5 točno določenih števil in pravilno rešiti naloge, da dobi črke / besedo. Poiskati je potrebno 11 besed. Ko so besede razkrite, se prebere namig v pismu. Ta vodi do skrinjice, v kateri je skrivnostno - nevidno sporočilo, svečka, vžigalica in kuverta z napisom Skrivnostno doživetje pod krošnjami. Učenci najprej preberejo nevidno sporočilo. V njem je zapisano, da se v grmovju skriva škatla s pomembnima pripomočkoma. Ko jo poiščejo, odpremo kuverta. In kaj piše v njej? Da je današnje skrivnostno doživetje likovno ustvarjanje pod krošnjami dreves, ogledala in lupe, pa bodo likovno ustvarjanje popestrili. Opisana je tudi likovna naloga za prvošolce.

Elementi skrivnostnosti:

- skrivnostno pismo
- iskanje skrivnostnih besed
- skrinjica z nevidnim sporočilom in kuverta
- škatla z lupo in ogledalom

Načini nagajevanja otrok:

- za pravilno besedo dobi žig »uspelo ti je«
- za dokončano likovno delo je nagrajen z žigom »smajlija«
- njegovo likovno delo razstavimo na igrišču
- na razstavo povabimo učence šole

Kaj otrok dela (dejavnost učenca – katere so njegove osebne izkušnje): poišče in pravilno reši 5 točno določenih nalog, išče skrinjico, ugotavlja kako prebrati nevidno sporočilo, išče škatlo, opazuje naravo v okolici šole z ogledalom / lupo, likovno ustvarja v naravi.

Organiziranost učne enote: dejavnosti se odvijajo na igrišču. Učitelj pred pričetkom skrije tulce, skrinjico in pismo. Dejavnost traja 3 ure, vodita jo razrednik in drugi učitelj.

Načini preverjanja učnih dosežkov učencev: z opazovanjem učencev pri dejavnostih (njihovo aktivnost, odzivnost, sodelovanje, samostojnost, kreativnost) in preverjanjem pravilnih rešitev.

Splošni vtis o učinkovitosti in uspešnosti pristopa skrivnostnosti: učenci so radi v naravi, radi imajo skrivnosti, raziskovanje in reševanje različnih nalog. Vse to jih motivira, zato aktivno sodelujejo pri dejavnostih, ki jim jih pripravimo.

2.4 RADOVEDNA SOVICA POKA

Maja Kavšek

Osnovna šola Sečovelje

KRATEK POVZETEK UČNE ENOTE

Načrtovani učni dosežki:

- spozna sovo in njene značilnosti,
- zna ločiti domišljjski in realni svet,
- išče lastne poti pri reševanju problemov.

Starost ciljne skupine: 1. razred

Kratka vsebina zgodbe: Učencem preberem vsebino skrivnostnega pisma, v katerem jih nagovori radovedna sovica Poka (sestrica sovice Oke). Zanima jo, kaj so se v tem šolskem letu naučili. Napoti jih na zelene površine šole. Od tu dalje bere namige za iskanje nalog njena pomočnica, saj ona podnevi spi. Učenec sledi namigu in poišče skrivno škatlico, v kateri se naloga nahaja in jo glasno prebere. Po pravilno opravljeni nalogi dobi košček sestavljanke, na kateri je sovica Poka in njeni gozdni prijatelji. Ob koncu, ko reši vse naloge in sestavi koščke sestavljanke v celoto, sledi presenečenje. V pismu je zapisano, da se nagrada za izkazano znanje skriva na travniku, v rdeči skrinji. Sledi tek in mrzlično iskanje zaklada. Žal je skrinja zaklenjena. Rahlo razočaranje se v trenutku razblini, ko učenec zasliši skovikanje sove, ki jo je hrup prebudil, z bližnjega drevesa pa prileti ključ, ki odpira skrinjo. Učenec, ki je prvi sestavil sestavljanke, jo odpre. V njej je skrivnostno sporočilo o čarobnih kamenčkih narave, ki se skrivajo na dnu skrinje. Kamenčki dobijo čarobno moč (prinašajo srečo) le, če obljubiš, da boš odgovorno skrbel za naravo. Vsak izbere barvo, ki ga bo spominjala na delček narave.

Elementi skrivnostnosti: skrivnostno pismo, domišljjska oseba – sovica Poka, skrinja presenečenja, čarobni kamenčki.

Načini nagrajevanja otrok: sestavljanke sovice Poke, čarobni kamenčki (koščki brušenega barvnega stekla).

Kaj otrok dela (dejavnost/i učenca – katere so njegove osebne izkušnje):

- poišče skrito škatlico in reši nalogo v njej (računa s kamenčki, išče rešitve ugank, izvaja športne izzive ...)
- sestavi sestavljanke,
- najde čarobne kamenčke.

Organiziranost učne enote: trajanje 2 PU, razred, narava – zelene površine v bližini šole, 20 učencev, 2 učitelja

Načini preverjanja učnih dosežkov učencev: sprotno po vsaki nalogi (ustno).

Splošni vtis o učinkovitosti in uspešnosti pristopa skrivnostnosti: Vnos skrivnostnosti otroke popelje v domišljjski svet, ki je mlajšim otrokom zelo blizu in obenem razvija njihovo vedoželjnost.

2.5 ČUDEŽNO DREVO

Mateja Šabec

OŠ Prestranek

KRATEK POVZETEK UČNE ENOTE

Načrtovani učni dosežki:

- pozorno posluša pravljico,
- izrazi in primerja svoja čustva, doživetja, predstave ob poslušanju,
- prepozna in poimenuje sadje ter sadno drevje,
- zna posaditi, vzgojiti in skrbeti za novo rastlino,
- usmerjeno opazuje, šteje,
- primerja, ugotavlja enakost, podobnost, različnost ter pravilno uporablja ustrezne izraze,
- prepozna in poimenuje barve,
- uredi predmete po različnih kriterijih,
- oblikuje preproste vzorce.

Starost ciljne skupine: 1. razred

Kratka vsebina zgodbe: Pod kostanjem pred šolo preberem del zgodbe o Ostržku, ki je posadil denar, ki naj bi zrasel na drevesu. Kaj nam sporoča zgodba? Mogoče so čudežna drevesa tudi v šolskem sadovnjaku? Preverimo! Po poti do sadovnjaka vsak pobere en listek s sličico češnje, jabolka, hruške ali slive. Učenec v sadovnjaku poišče ustrezno drevo za svoje sadje. Na drevesu pa zagleda razne »čudežne« predmete in oštevilčene kuverte. Poimenuje predmete. »Obere« in odpre kuverto številka 1. Učenec (ali učiteljica) prebere nalogo. Rešitev napiše na učni list, ki ga je našel pod drevesom. Nadaljuje s kuverto številka 2 in tako naprej. (Naloge so povezane s številom predmetov, primerjanjem, barvami.) Nato s svojo skupino »obere« vse predmete z drevesa in jih po navodilih (ki jih najde v kuvertah) ureja po različnih kriterijih ter oblikuje vzorce. Ko so vse naloge opravljene, prejme šampiljke za pravilne rešitve. Prešteje število žigov in pri učiteljici dobi enako število (limoninih) pešk. Izbere si lonček in vanj posadi svoje peške. Lonček odnese v razred in do konca šolskega leta skrbi za rastlino. Le kaj bo zraslo?

Elementi skrivnostnosti: listki s sličicami, predmeti na drevesu, oštevilčene pisemske ovojnice, semena.

Načini nagrajevanja otrok: šampiljke za pravilne rešitve, semena, rast nove rastline.

Kaj otrok dela (dejavnost/i učenca – katere so njegove osebne izkušnje):

- posluša, opazuje, razmišlja,
- poimenuje, šteje, primerja, razporeja, ustvarja,
- posadi in skrbi za svojo rastlino,
- se pogovarja, sprašuje, sodeluje z ostalimi otroki in odraslimi.

Organiziranost učne enote:

Trajanje: 4 šolske ure

Kraj: šolski sadovnjak in peskovnik

Število otrok: do 25 (en razred)

Število učiteljev: 2

Oblike dela: individualna, skupinska, frontalna

Načini preverjanja učnih dosežkov učencev:

- pregledam rešitve nalog (obkrožijo, pobarvajo, narišejo) na delovnem listu

- opazujem sodelovanje v skupini

Splošni vtis o učinkovitosti in uspešnosti pristopa skrivnostnosti: S pomočjo pristopa skrivnostnost so bili učenci od začetka do konca aktivni, v napetem pričakovanju in izredno motivirani.

2.6 SKRIVNOSTNI PRIJATELJ

Mojca Šarlija

OŠ Janeza Puharja Kranj – Center

KRATEK POVZETEK UČNE ENOTE

Načrtovani učni dosežki:

Učenec:

- utrdi prvi in zadnji glas, zlog v besedi
- zna urediti zloge v besedi
- vadi branje
- obogati svoj besedni zaklad
- utrdi matematične prikaze (drevesni diagram, preglednic)
- samostojno reši naloge
- aktivno prenaša znanje v naravno okolje

Starost ciljne skupine: 1. razred, 22 učencev

Kratka vsebina zgodbe: V jutranjem krogu opazimo, da nas na okenski polici čaka skrivnostno pismo. Kljub temu, da ne vemo kdo ga je napisal, sledimo namigu in se odzovemo povabilu, ki nas vabi na pustolovščino na šolskem dvorišču pod drevesa. Tam učenca čaka devet nalog. Vsaka uspešno rešena naloga ga nagradi s črko in ga spodbudi k reševanju nove naloge. Geslo sestavljeno z vseh osmih črk in sličica, odkrije skrivnost, da izvemo, kdo je tisti, ki je učence vodil po nalogah, jih spodbujal in nagrajeval ter pripravil pravo črkovno pustolovščino. Z učenjem na prostem bomo naše znanje ne le utrdili, pač pa pridobili pozitivno izkušnjo in vrednoto k razumevanju sveta okrog nas. Med samim raziskovanjem bo učenec razvijal odnos do narave, spodbujal radovednost, kritično mišljenje, predvsem pa začutil, da je izkušnja pridobljena na prostem veliko bolj pomembnejša za nadaljnje učenje. Z aktivnostjo učenec rešuje naloge s črkami, utrjuje prvi in zadnji glas, sestavlja besede, bogati besedni zaklad, začuti sproščen utrip učenja in igre ter utrjuje tehniko branja. Z odkritjem gesla učenec spozna skrivnega prijatelja, za uspešno delo pa dobi medaljo.

Elementi skrivnostnosti:

- skrivnostno pismo
- skrivnostne črke
- reševanje skrivnostne naloge
- skrivnostno geslo
- medalja

Načini nagrajevanja otrok:

- za opravljeno nalogo dobi črko in sestavi geslo
- med reševanjem se spusti po toboganu
- osvoji medaljo

Kaj otrok dela (dejavnost učenca – katere so njegove osebne izkušnje):

Z nalogami bo učenec:

- utrjeval prvi in zadnji glas
- sestavljal besedno verigo
- reševal mrežo z dano potjo
- iz črk sestavljal besede
- utrjeval število zlogov

- v besedi poiskal črko, ki se je skrila
- s fonomimično metodo napisal določeno besedo
- priredil prebrano poved k sličici
- sestavil geslo.

Organiziranost učne enote: učno uro izvajamo zadaj za šolo in na šolskem dvorišču. Učitelj pred pričetkom ure postavi naloge in označi drevesa s številkami. Dejavnost traja 2 uri in jo izvaja učitelj in drugi učitelj v razredu.

Oblike dela: individualna, delo v dvojicah, delo v razredu in na prostem.

Metode: razgovora, pripovedovanja, branja, poslušanja, urejanja, opisovanja, povezovanja, demonstracije.

Načini preverjanja učnih dosežkov učencev: : z opazovanjem učencev pri dejavnostih (njihovo aktivnost, odzivnost, sodelovanje, samostojnost, iznajdljivost) in sprotnimi povratnimi informacijami o pravih rešitvah.

Splošni vtis o učinkovitosti in uspešnosti pristopa skrivnostnosti: učenci radi opravljajo naloge izven razreda - v naravi. Motivirajo jih naloge, ki so skrivnostne, radi raziskujejo in se igrajo detektive. Ta izkušnja jim omogoča delovanje in uživanje v naravnem okolju, hkrati pa vzbuja in povečuje radovednost. Samo delo spodbuja aktivni prenos znanja in povezanost z naravnim okoljem. Delo jim omogoči sodelovanje, prevzemanje odgovornosti in usmerjanje lastnega učenja. Ob vsem tem gradimo vrednote kot je spoštovanje narave in skrb za stanje našega planeta. Dodatna motivacija jim je nagajevanje, ki jih spremlja preko dela. Za doseg načrtovanih ciljev so vsi učenci nagajeni. Glavna nagrada pa je zagotovo rešitev zagajke.

Naloge:

1. V vrečki imaš sličice. Razvrsti jih kot ti kaže drevesni diagram.

Ko sličice razvrstiš, iz množice sličic, ki se začnejo na glas k, oblikuj črko k.

Ti je uspelo? **Bravo.** Za nagrado si iz škatlice vzemi črko in jo shrani v kozareček.

2. Iz sličic, ki so pred tabo sestavi besedno verigo.

S katerim glasom se konča zadnja sličica? Iz škatle vzemi črko in preveri, če si pravilno rešil nalogo.

Bravo, uspelo ti je.

3. Iz škatle vzemi sličice in ščipalke ter ustrezno ščipalko pripni k sličici. Iščeš zadnji glas.

Ti je uspelo? Za nagrado si si prislužil novo črko. Vzemi jo iz škatle. **Odlično ti gre!**

4. Čaka te mreža.

Do katere rože bo prišla Polona? Cvetlica se začne z glasom __? Se tudi v škatli skriva enaka črka?

Super, le tako naprej.

5. Iz črk, ki so pred tabo, sestavi vsaj 6 besed. Črko lahko večkrat uporabiš. Besede piši na *tablico* .

Katero najdaljšo besedo si uspel sestaviti? Si uspel sestaviti besedo iz vseh črk? Namig – je eden od življenjskih prostorov.

T _ _ _ _ _ .

Ker si bil zelo uspešen, te čaka nagrada – nova črko. Vzemi jo.

6. Besede razvrsti na število zlogov.

Zelo dobro ti je šlo. Prisluzil si si kar **dve nagradi**. Spusti se po toboganu, nato pa poišči škatlo in vzemi črko.

7. Iz vsake besede je pobegnila ena črka. Pravilno jo vstavi.

Je črka, ki je ostala enaka črki v škatli?

Odlično si opravil.

8. V paru se boš igral pantomimo. Eden bo vzel sličico in jo s fonomimično metodo napisal sošolcu, ta pa bo besedo povedal. Vlogi bosta nato zamenjala.

Za nagrado te čaka nova črka.

9. Sestavi, kar sodi skupaj: preberi poved in ji dodaj ustrezno sličico. Za uspešno delo si **nagrajen s sličico živali**.

Rešitev: VSEMU SEM

Slika 1: Naloga 1 – drevesni diagram

Slika 2: Naloga 3- zadnji glas

Slika 3: Naloga – število zlogov

Slika 4: Naloga 7 – manjkajoča črka

Slika 5: Medalje

2.7 POKUKAJMO V SKRINJICO STAREGA POPOTNIKA

Nataša Štebe

OŠ Mengeš

Načrtovani učni dosežki:

- Otrok sodeluje z lokalnimi ustanovami.
- Aktivno se druží z varovanci DSO.
- Krepi občutek pripadnosti in solidarnosti.
- Orientira se v okolici šole.
- Pridobi nove izkušnje.

Starost ciljne skupine: 1.razred, 6 in 7 let.

Kratka vsebina zgodbe: Z učenci smo obiskali dom starejših občanov Mengeš, ki je v bližini šole. Učenci so pripravili zanimive učne vsebine in se družili z njimi eno dopoldne. Na koncu so starostniki v zahvalo učencem podarili staro skrinjico. V njej so bili shranjeni stare zvitke, ki ji je gospod v mladosti zapisal po pripovedi svojega deda, ki je raziskoval kraj Mengeš. Dolgo jih je hranil, da bi jih predal nekomu posebnemu. Sam se zaradi hendikipiranosti ni mogel podati po poti svojega deda. Danes pa so ga učenci tako očarali, da je svojo skrivnost želel deliti z njimi. Gospod je že malo dementen, težko govori, že od zgodnjega otroštva je na vozičku, zato je učencem skrinjico samo predal, več o njegovi skrivnosti pa smo izvedeli iz zvitkov v skrinjici.

V zvitkih je opisal, kaj je raziskoval njegov dedek v tem kraju. Ded ni bil domačin, ga je pa zelo osupnila zgodovina tega kraja. V prvem zvitku nagovori raziskovalca, naj prehodi pot, ki mu jo je dedek opisoval. Prosi tudi, če mu prinese kakšno fotografijo, da si bo sam lažje predstavljal. Zanima ga, če to res lahko najdemo, če še vedno obstajajo skriti kotički.

Namigi v zvitkih nas najprej vodijo do krajevné knjižnice. Tu otroci izvejo katera je najbolj prepoznavna zgodovinska osebnost tega kraja. Odpravijo se poiskat kje je upodobljen Janez Trdina. Njegov doprski kip stoji v parku na začetku drevoreda. Ded je iz tega drevoreda opazoval neko zgodovinsko posebnost. Otroci se posedejo na klopi in si skušajo predstavljati, kaj naj bi to bilo. Žal je vse okrog zelo ozelenelo, zato se odpravimo na naslednji kraj, kjer dobimo namig, da je so bile to razvaline gradu na hribu Gobavica. Pot skozi gozd na hrib je ozka in strma, vendar kratka. Na mestu razvalin odpremo še zadnji zvitke, ki razkrije, da se v bližini skriva stara skrinja s posebno vsebino. Učenci jo najdejo in preberejo sporočilo:

»Kdor je našel to skrinjo je nagrajen z lesenim kipcem, ki sem jih izdeloval sam. Zaradi starosti kipcev nisem uspel dokončati in jih okrasiti. Verjamem, dragi raziskovalec, da boš ti našel pravo idejo, kako jih polepšati.« Karel Kavšek

Elementi skrivnostnosti: stara skrinjica, zvitki oz. zapiski popotnika/ raziskovalca, stara šatuljica, lesene figurice.

Načini nagrajevanja otrok: Končna nagrada je lesena figura. Otroci jo lahko po želji okrasijo, pobarvajo in jo uporabljajo kot lutko ali figuro za Človek ne jezi se.

Kaj otrok dela (dejavnosti učenca – katere so njegove osebne izkušnje):

- Glede na namige v zvitkih, išče znamenitosti kraja Mengeš.
- Razmišlja, kje bi lahko dobil informacije o zgodovinskih osebnostih in zgodovinskih znamenitostih kraja.
- Orientira se v svojem kraju.
- Otrok razmišlja, išče namige, opazuje okolje, raziskuje.

Organiziranost učne enote:

- mesec junij 2022
- 21 učencev
- spremstvo dveh učiteljic
- dogovor z vodjo DSO Mengeš za obisk in izvedbo učne ure pri njih
- 1. del, 1.dan, po »modelu roke«: izvedba v okviru dveh šolskih ur, obisk v DSO in druženje z njimi
- 2. del, 2.dan, »skrivnostnost«: izvedba v okviru treh šolskih ur: 2 ŠPO in SPO, pohod v okolici šole in na bližnji hrib
- predhodna priprava poti na hrib Gobavica in oskrba z vsemi pripomočki

Načini preverjanja učnih dosežkov učencev: Med aktivnostjo spremljam učence, če so pri delu aktivni ali pasivni in jih spodbujam, da bodo vsi čim bolj aktivni.

Pravilno razmišljanje jih privede do naslednje točke pri orientacijskem oz. raziskovalnem pohodu.

Na koncu skupaj z učenci naredimo evalvacijo o njihovem delu in občutkih, ki so jih doživljali v samem procesu.

Splošni vtis o učinkovitosti in uspešnosti pristopa skrivnostnosti: Za učence je bila to zelo posebna izkušnja. DSO v Mengšu še niso obiskali, le od daleč so ga nekateri opazovali. Pred odhodom v DSO so bili nekateri učenci v stiski, če bodo znali razložiti starejšim ali jih bodo razumeli, bodo lahko telovadili. Pomirila sem jih, da so to takšni ljudje kot njihove babice in dedki in da se bodo zelo razveselili obiska in druženja. Nekateri starostniki nimajo nikogar, ki bi jih obiskoval. Otroci so se zelo potrudili pri svojih učnih urah. Delali so v manjših skupinah, da so se lahko bolje povezali. Veliko so se pogovarjali in ni bilo sledu o kakšnem strahu.

Ko so jim starostniki poklonili staro skrinjico so otroci gledali z odprtimi usti. Kaj takega res niso pričakovali. Bilo je veliko navdušenje. Zato so še s toliko večjo vnemo sledili načrtani poti, ki je bila opisana v zvitkih. Učiteljici sva vprašali učence, kdo ve, kaj pomeni namig, kam moramo iti. Tisti, ki je bil prepričan da ve, je vodil skupino. Učenci so se kot vodje večkrat zamenjali, kar je vzbudilo v njih samozavest in ponos.

Ker so bila navodila kratka in jedrnata ter skrivnostna, so otroci hodili skupaj, so bili povezani in še bolj sodelovali, da bi čim prej prišli do zaklada.

Odkritje na koncu je bilo polno občutkov sreče in ponosa.

Menim, da so za otroke konkretne izkušnje zelo dragocene, saj le tako začutijo povezanost, občutek zadovoljstva, ter spoznajo, kaj vse se lahko naredi s skupnimi močmi.

2.8 POIŠČIMO ODPIHNJENE ČRKE

Mojca Štemberger

OŠ Prestranek

Načrtovani učni dosežki:

- učenec se uri v slušnem zaznavanju začetnega glasu v besedi,
- ponovi zaporedje črk, ki ga določa abeceda,
- razvija poimenovalno zmožnost,
- iz danih črk tvori smiselno besedo,
- iz danih besed tvori smiselno poved.

Starost ciljne skupine: 1. razred

Kratka vsebina zgodbe: Ko zjutraj pridemo v učilnico ugotovimo, da se je ponoči dogajalo nekaj nenavadnega. Sklepamo, da je čistilka pozabila zapreti okno, saj so črke in sličice, s katerimi smo hranili Črkožerja, razmetane po učilnici, veliko pa jih tudi manjka. Spomnimo se, da je ponoči v naših krajih divjala nevihta in najbrž je odpihnila kartončke skozi okno iz učilnice. Ko se čudimo in ugotavljamo, kaj narediti, med neredom najdemo pismo. Ugotovimo, da ga je napisal Črkožer, saj nam v njem sporoča, da so iz njegovega trebuščka izginile skoraj vse sličice ter da je sedaj zares lačen. V pismu prosi, naj ga nahranimo s sličicami in črkami, ki jih bomo najverjetneje našli na šolskem igrišču.

Tam učenci iščejo kartončke na določen glas po abecednem redu. Kartonček s črko A najdemo pod avtom (avto je igralo na našem igrišču) itd.

Za vsako najdeno črko so nagrajeni z različnimi barvnimi kapljami, kjer so zapisane črke. Ko poiščemo vse razpihane Črkožerjeve črke, imamo novih 25 barvnih črk, kapelj. Vsaj izžreba eno kapljo, nato se združijo v skupine glede na barvo črk in sestavijo besedo. Ko so besede sestavljene, poskusimo sestaviti smiselno poved (**SEM LAČEN ČRKOŽER. RAD BI JEDEL.**).

Ko rešijo, dobijo razredno pohvalo za uspešnost pri iskanju razpihanih črk in reševanju Črkožerjeve lakote, v učilnici pa zopet nahranijo Črkožerja.

Elementi skrivnostnosti: razmetani kartončki po učilnici, Črkožerjevo pismo, iskanje kartončkov po igrišču, sestavljanje sporočila.

Načini nagrajevanja otrok: s sprotno pohvalo, z barvno kapljico s črko, s končno razredno pohvalo.

Kaj otrok dela (dejavnost učenca – katere so njegove osebne izkušnje): razmišlja, išče razlago za nastalo zmedo v učilnici, išče kartončke na šolskem igrišču, sestavlja besede in povedi, ugotovi sporočilno vrednost sestavljenih povedi.

Organiziranost učne enote:

- 1 šolska ura, 21 učencev (2 skupini)
- v učilnici in na šolskem igrišču
- učiteljica in vzgojiteljica
- oblike dela: skupinska

Načini preverjanja učnih dosežkov učencev: preverjanje je sprotno, na koncu pridejo do rešitve oz. sporočila..

Splošni vtis o učinkovitosti in uspešnosti pristopa skrivnostnosti: Menim, da je učencem tak način dela všeč, saj zelo radi sodelujejo, hkrati pa nimajo občutka, da se učijo.

2.9 ŠKURH

Urška Vodišek

OŠ Škofljica

Načrtovani učni dosežki: učenec poimenuje drevesa na šolskem igrišču in našteje vsaj nekaj značilnosti le-teh.

Starost ciljne skupine: 1. razred.

Kratka vsebina zgodbe: Hišnik mi preda skrivnostno pismo (pismo mladim raziskovalcem), ki ga je našel med pospravljanjem zaklonišča. Pismo nato predstavim učencem. V njem nas nekdo, ki je to pismo skril v šoli, ko se je le ta začela graditi, popelje na čudovit šolski travnik, kjer nam predstavi, katera drevesa so takrat rasla na njem in nas spodbudi, da pozorno opazujemo okoli sebe, če bomo morda ugledali na njem skrivnostno žival, ki jo je takrat videl tudi sam. Po dva učenca v paru imata med spoznavanjem dreves in branjem pisma tudi jajčno škatlo, v katere nabirata zaklade narave (značilnosti drevesnih vrst).

Nato nam hišnik drugi dan prinese še skrivnostno vrečko in drugo pismo mladim raziskovalcem, ki ju je prav tako našel v zaklonišču. V vrečki so kartice, ki imajo na eni strani sličice značilnosti dreves, na drugi pa številke od ena do pet. V pismu je razloženo, kako se učenec igra igro spoznavanja značilnosti dreves. Na vsakem deblu določene drevesne vrste sem s tempera barvo napisala številko in črko skrivnostne živali, ki jo mora učenec s pravilnim povezovanjem značilnosti dreves in prave drevesne vrste povezati v besedo – skrivnostna žival, ko sestavijo vse razkrite črke od 1 do 5.

Elementi skrivnostnosti: Skrivnostno pismo 1, skrivnostno pismo 2 in skrivnostna igra v vrečki, kartice z značilnostmi drevesnih vrst in ujemajočimi številkami in črkami na posameznih drevesih, oprežanje/iskanje skrivne živali, sestavljanje/iskanje črk, ki dajo učencem ime skrivne živali – ŠKURH, ki je zaščitni znak občine Škofljica.

Načini nagrajevanja otrok: V prvem delu verbalno skozi pismo, v smislu »tudi ti boš lahko postal raziskovalec in odkril skrivnostno žival« ter z nabiranjem zakladov narave v jajčne škatle; v drugem delu pa učenec prejme medaljo z napisom »Slovenija, moja dežela« z listom lipe, ki raste tudi na šolskem igrišču.

Kaj otrok dela (dejavnost učenca – katere so njegove osebne izkušnje): opazuje drevesa, spoznava značilnosti in jih zna poimenovati, tipa debla, liste, voha in okuša smolo smreke, nabira značilnosti posameznih drevesnih vrst, ki jih najde na tleh, igra se igro prepoznavanja/utrjevanja drevesnih vrst s povezovanjem/iskanjem števil in sestavo skrivne živali v besedo, ki je tudi zaščitni znak v zastavi občine Škofljica in je učenci prvega razreda še ne poznajo. Zaveda se pomena poznavanja svoje ožje in širše okolice oziroma lokalnega nato pa tudi širšega okolja.

Organiziranost učne enote: izvedba dvakrat po 60 minut v času PB, dodatni učitelj za spremstvo ni potreben, število učencev 26.

Načini preverjanja učnih dosežkov učencev: Skozi prvo pismo sem s pogovorom in vprašanji v pismu preverila, koliko znanja o drevesnih vrstah je imel učenec na začetku igre. Na koncu igre je učenec pregledal vsebino jajčne škatle in poimenoval nabrane »zaklade« dreves. Nato sem z drugo igro oziroma z drugim skrivnostnim paketom (vrečko), preverila, kateri in koliko učencev, si je zapomnilo imena drevesnih vrst in glavne značilnosti iz prvega pisma oziroma vrečke. Za pomoč sem učencu dala kartice z značilnostmi dreves, ki jih je lahko primerjal s karticami iz vrečke. Nekateri učenci so na začetku igre potrebovali dodatno pojasnilo, saj niso natančno poslušali navodil. Učenec je pridobil na znanju oziroma poznavanju drevesnih vrst – poimenovanje, glavne značilnosti ter spoznal novo žival – škurha, ki je zaščitni znak občine Škofljica in je upodobljen tudi v zastavi občine Škofljica in ga učenec prej ni poznal. Skozi spoznavanje dreves so učenci tako spoznali tudi novo ptico.

2.10 SKRIVNOSTNI ZEMLJEVID NAŠEGA KRAJA

Nataša Gaber

Osnovna šola Kašelj

Načrtovani učni dosežki:

- učenec bo spoznal, kaj vse najde v domačem kraju,
- si izboljšal orientacijo po kraju,
- se naučil natančno brati zemljevid.

Starost ciljne skupine: 8 let (2. razred).

Kratka vsebina zgodbe: Učencem v razredu povem, da mi je eden od sosedov šole prinesel zemljevid kraja Kašelj, ki ga je našel v kleti. Povedal je tudi, da če pravilno slediš označeni poti, na koncu prideš do gesla.

Učencem povem, da jaz nisem iz tega kraja, zato naj kar oni pogledajo, če kaj prepoznajo.

Učencem pokažem zemljevid in nekateri prepoznajo, kaj je narisano na zemljevidu in kje moramo začeti raziskovati. S pomočjo zemljevida se odpravimo po kraju. V navodilu tudi piše, da je pri vsaki točki tudi opis zgradbe.

Pot nas od šole najprej vodi do bližnjega vrtca. Tam je na drevesu obešen list, na katerem imamo prvo črko našega gesla (**K**).

Učenci s pomočjo zemljevida razberejo, da je naša naslednja točka proti severozahodu – Zdravstveni dom Vevče. Okrog vhoda v zdravstveni dom iščemo novo črko našega gesla. V grmu najdejo list, kjer piše, da je nova črka gesla prva črka naše abecede (**A**).

Navdušeno hitijo naprej. Z zemljevida razberejo, da nas pot vodi ob glavni cesti proti jugu.

Po petnajstih minutah hoje pridemo pred stavbo, na kateri piše Papirnica Vevče. Otroci iščejo sporočilo okrog vhoda v stavbo. Najdejo ga pod kamnom. Na njem je rebus. Pri reševanju rebusa se prečrta ena črka (**Š**), ki je nova črka gesla. Z zemljevida razberejo, da je naslednja točka zelo blizu (čez cesto).

Hitro ugotovijo, da je to trgovina Mercator. Ker ne najdejo nobenega sporočila v okolici vhoda v trgovino, gre eden od otrok v trgovino in vpraša prodajalko, če kaj ve o skrivnostnem sporočilu. Ta odpre blagajno in mu da list, na katerem je napisana nova črka gesla (**E**).

Do naslednje točke gremo spet proti severu. To je pekarna. Nova črka gesla je zataknjena na tablo ob vhodu v pekarno (**L**).

Zemljevid nas vodi do igrišča v naselju. Tam najdejo še zadnjo črko (**J**). Na igrišču dobijo nagrado in čas za prosto igro.

Elementi skrivnostnosti: skrivni zemljevid, nagrada.

Načini nagrajevanja otrok: Priponka na zadnji točki, prosta igra.

Kaj otrok dela (dejavnost/i učenca – katere so njegove osebne izkušnje): Išče končno točko našega lova, natančno sledi navodilom, razmišlja kako se bo lotil naloge.

Organiziranost učne enote:

Dejavnost traja 2 pedagoški uri, po kraju Kašelj

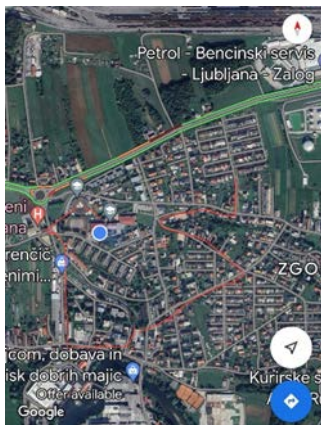
Število otrok: 20

Število učiteljev: 2

Oblike dela: frontalna - skupinska

Načini preverjanja učnih dosežkov učencev: Ko se vrnemo v šolo, skupaj z otroci narišemo enostaven zemljevid naše prehojene poti.

Splošni vtis o učinkovitosti in uspešnosti pristopa skrivnostnosti: Za to starostno skupino je ta pristop zelo primeren, saj se zelo radi vživijo v svet domišljije in tako lažje usvajajo nova znanja.

2.11 GOZDNI DETEKTIV

Tjaša Homar

OŠ Grm Novo mesto

Načrtovani učni dosežki:

- Učenec prepozna nekatere onesnaževalce tal, vode in zraka v svoji okolici.
- Učenec opazuje in primerja živa bitja ter pojave.
- Učenec ustvarja glasbo s pomočjo naravnih materialov.

Starost ciljne skupine: 2. razred.

Kratka vsebina zgodbe: Učenci na igrišču najdejo pismo skrivnostne učiteljice, ki jih vabi na raziskovanje v gozd. Naloge so zapisane v sporočilih, ki jih najdejo na poti, pojavijo pa se tudi čudne stopinje in odtisi rok ter nenavadni zvoki. Naloge so naslednje: pošiljanje signala prek dotika; poslušanje zvokov iz narave in prikazovanje izvora s pantomimo; koncert za izbrano drevo s pomočjo glasbil iz narave; tipanje in vohanje iglice, drevesnega lista in lubja; opazovanje izbrane živali, iskanje razlik podobnosti z drugo živaljo, petje pesmi; opazovanje sledi gozdnih prebivalcev in obiskovalcev, prepoznavanje onesnaževalcev okolja.

Elementi skrivnostnosti: nenavadni glasovi, zvoki, nenavadni znaki na tleh, predmeti, ki ne sodijo v gozd.

Načini nagrajevanja otrok: Vsakemu učencu po uspešno opravljeni nalogi na verižico pripnem listek s sličico drevesa, s katerimi se lahko kasneje v razredu (znotraj skupine) igrajo spomin in tako urijo prepoznavanje dreves. Nagrada je tudi najdena učiteljica, ki jih pričaka z gozdnimi borovnicami.

Kaj otrok dela (dejavnost učenca – katere so njegove osebne izkušnje): Učenec gozd doživlja s pomočjo čutil za vid, sluh in voh, saj ga k temu nagovarjajo naloge, ki jih mora uspešno rešiti, če želi priti do »zaklada«. Pri tem voden razmišlja o tem, kaj vidi, sliši, voha in občuti, hkrati pa te zaznave iz okolja povezuje s teoretičnim znanjem.

Organiziranost učne enote: Za izvedbo potrebujemo 2 šolski uri, učenje poteka v gozdu, aktivnosti so primerne za cel razred, pri večjem številu otrok je potrebno spremstvo 2 učiteljev. Učenci se učijo z raziskovanjem, opazovanjem in s pogovorom.

Načini preverjanja učnih dosežkov učencev: Opazujem njihove odzive, postavljam vprašanja, prisluhnem njihovem izvajanju danih nalog.

Splošni vtis o učinkovitosti in uspešnosti pristopa skrivnostnosti: Pristop je zelo učinkovit, saj so učenci izredno motivirani za delo in naloge jemljejo zelo resno. Elementi skrivnostnosti imajo pri vzdrževanju »napetosti« veliko dodano vrednost.

2.12 POŽREŠNI PALČKI NAPADLI PRAVLJICE

Sara Stojan

OŠ Kašelj

Načrtovani učni dosežki:

Učenec bo:

- iskal po knjižničnem gradivu,
- utrdil uporabo besed poved, odstavkov, stran, glavni junak, dogajalni kraj ...
- uril pomnjenje kratkih navodil,
- aktivno sodeloval v skupini,
- uril branje.

Starost ciljne skupine: 2. razred.

Kratka vsebina zgodbe: Nekje v razredu, na vidnem mestu, najdemo ovojnico na kateri je napisano 2. razred. Z učenci preberemo pismo. Piše nam vilinka Minka, ki živi v naši šolski knjižnici. Prosi nas za pomoč, saj so se med knjigami naselili požrešni palčki in uničujejo knjige s pravljicami. Rešiti moramo sedem nalog, ki so raztresene po šolskem igrišču. Ker pa bodo morali odgovore poiskati v knjižničnem gradivu in da ne bi palčkov razjezili, se razdelijo v manjše skupine.

Naloga vsake skupine je, da rešijo sedem nalog, sestavijo besede, ki so jih pridobili pri vsaki nalogi, v geslo in na ta način ugotovijo, kje v knjižnici se skrivajo požrešni palčki. Vsak vzame le enega palčka, ga odnese iz knjižnice in naredi z njim kar želi.

Elementi skrivnostnosti: Aktivnosti na prostem, skrivnostna zgodba/pismo, miselne naloge, posebne slike, bitja.

Načini nagrajevanja otrok: Palčki so v resnici bonboni, ki jih otroci za nagrado pojedjo.

Kaj otrok dela (dejavnost učenca – katere so njegove osebne izkušnje): Rešuje naloge, uganke, išče po knjigah, se giba, sodeluje z ostalimi.

Organiziranost učne enote: Učenci rešujejo naloge po skupinah (pet skupin po štiri), vse skupine so aktivne istočasno. En učitelj je zunaj, da skupinam pomaga, v knjižnici pa učencem pomaga knjižničarka. Jih po potrebi usmerja pri iskanju po knjižničnem gradivu.

Načini preverjanja učnih dosežkov učencev: Če jim uspe pridobiti končno geslo, potem so tudi uspešno rešili naloge in dosegli zastavljene cilje.

Splošni vtis o učinkovitosti in uspešnosti pristopa Skrivnostnost: Ta pristop se mi zdi predvsem dober za otroke tja do enega 11 leta, saj jim je domišljjski svet blizu in radi rešujejo izzive/naloge, ki so zavite v neko zgodbo. Kasneje je morda malce težje, sploh če s tem načinom šele začneš.

V kolikor narediš dober uvod, vse ostalo skoraj samo steče, saj otroke kar žene naprej, da bi prišli do zaključka zgodbe.

2.13 WHAT'S THAT SOUND?

Julijana Kmetič

OŠ Kašelj

Načrtovani učni dosežki:

Učenec:

- Se nauči prepoznati in opisati vremenske pojave.
- Se nauči prebrati in zapisati novo besedo.

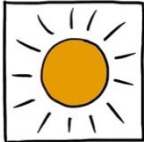
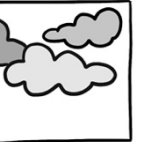
Starost ciljne skupine: 3. razred

Kratka vsebina zgodbe: Učence povabim v krog. Nakažem, naj bodo tiho in mi sledijo. Uprizorimo nevihto. Učenec na moj znak prične z gibanjem, ki ga pokažem. Gibanje spremeni, ko zopet dobi moj znak.

Gibalna in zvokovna nevihta se prične s trenjem rok, sledijo tleskanje, ploskanje, udarci po kolenih in topotanje z nogami. Vse gibe ponovimo v obratnem vrstnem redu. Nevihte ni več.

Ko se nevihta konča, v sredini kroga odprem dežnik. Iz dežnika padejo sličice (vremenski piktogrami), ki jih učenec pobere. Brez besed poišče sošolca, ki imajo enako sličico.

Odidemo na igrišče. Na igrišču so nalepljene slike s piktogrami, ki jih posamezniki držijo v rokah. Ko učenec najde ustrezen piktogram, prebere besedo, ki je napisana na drugi strani večjega piktograma. Poskusi si zapomniti zapis besede.

				
sunny	rainy	stormy	cloudy	snowy
				
windy				

Ko učenec najde besedo, jo na tleh razvrsti v tabelo; ustrezno besedo razvrstijo k ustrezni sličici. Besede zapišejo po spominu. Vprašam, kakšno je vreme: »What's the weather like today?« Posamezen učenec odgovori.

V tabelo, ki je na tleh, dodam še imena dni v tednu.

Monday	Tuesday	Wednesday	Thursday	Friday
--------	---------	-----------	----------	--------

Posameznik napove vreme za določen dan. Učenec, ki se težje ustno izraža, vreme določenega dne pokaže z gibom. Ostali ugibajo, kateri dan učenec prikazuje. Zadnja skupina vreme prikaže z zvokom. Ostali zopet ugibajo dan s prikazanim vremenom.

Ob koncu učne ure učence nagradim s pisanimi kamni. To so posebni, vremenski kamni za napovedovanje vremena. Če je kamen moker, dežuje. Če je kamen suh, potem je jasno. Če kamen meče senco, potem je sončno. Če je kamne na vrhu bel, potem sneži. Če kamna ne vidiš, je megleno. Kamen se kotali – piha veter

Elementi skrivnostnosti:

- gibalna nevihta
- iskanje besed
- vreča s kamni

Načini nagrajevanja otrok: ob koncu dejavnosti vsak učenec prejme vremenski kamen.

Kaj otrok dela (dejavnost učenca – katere so njegove osebne izkušnje):

- iskanje besed na igrišču
- pomnjenje zapisa besede
- napovedovanje vremenskega stanja

Organiziranost učne enote: Učno enoto izvedem sama s skupino tretješolcev na šolskem igrišču ali v okolici šole. Število učencev je poljubno, dejavnost pa se lahko izvede tudi v telovadnici ali večnamenskem šolskem prostoru.

Načini preverjanja učnih dosežkov učencev: Učenec pravilno napišejo besedo za določen vremenski pojav. Nove besede uporabi v preprostih stavkih, ko opisujejo vreme. Razumevanje preverim tudi preko giba in zvoka: če učenec ne želi govoriti, vreme opiše z zvokom ali gibom.

Splošni vtis o učinkovitosti in uspešnosti pristopa skrivnostnost: Vsaka nekoliko skrivnostna stvar je zanimiva tako za otroke kot odrasle. Učenci imajo radi skrivnostnost. Menim, da lahko skrivnostnost dobro povežem tudi z gibalnimi dejavnostmi, ki se jih pri zgodnjem poučevanju angleščine redno poslužujem.

3 POVZETKI PRIMEROV DOBRE PRAKSE ZA 4., 5. IN 6. RAZRED

3.1 NEOBIČAJNI DOGODKI NA JUGU

Katarina Konda

CŠOD OE Radenci

Načrtovani učni dosežki: Učenec sodeluje v skupini, išče rešitve, pridobiva vseživljenjske vsebine (znanje prve pomoči), se znajde in orientira v okolici.

Starost ciljne skupine (razred/i): od 10. do 15. leta starosti.

Kratka vsebina zgodbe (scenarij): Zgodba je zasnovana tako, da se v Radencih ob Kolpi dogajajo neobičajni pojavi. Te dogodke opisuje članek namišljenega časopisa Radenski dnevnik, razdeljen v 11. delih. Ti pa so nameščeni po točkah v bližnji okolici doma CŠOD Radenci. Bistveno je, da na teh točkah učenec v manjših ekipah spozna in utrdi področja prve pomoči (npr. povijanje in imobilizacijo), s pomočjo mobitela (fotoaparata ali tabličnega računalnika), obvezilnega materiala in pisala.

Spodaj je na kratko predstavljeno dogajanje na posameznih točkah, kjer ekipa prejme posamezen del članka, reši naloge, učenci drug drugega oskrbijo in fotografirajo oz. posnamejo dogajanje. Pedagog opozori na varnost in spoštljiv odnos.

1. NASLOVNICA: Predstavitev in 1. del članka iz časopisa Radenski dnevnik.
2. UVOD: 2. del članka, z razlago dogajanja.
3. ALERGIJA: Primer gospe z alergijsko reakcijo.
4. KOLESARSKA NESREČA: Oskrba ponesrečenca s postavitvijo v bočni položaj.
5. UDAR STRELE: Reševanje skrivanke o električnih poškodbah ob udaru strele.
6. MNOŽIČNA NESREČA: Prepoznavanje in oskrba poškodb.
7. OBVEŠČANJE: Obveščanje nekoč zvonjenje, danes klic v sili na 112. Namišljena ponazoritev klica.
8. GASILCI: Osnove gasilstva in reševanje kriptograma.
9. TEMELJNI POSTOPKI OŽIVLJANJA (TPO): Oskrba ponesrečenke.
10. ZDRAVILNE RASTLINE: Predstavitev rastline v zeliščnem kotičku.
11. EVAKUACIJA: Zbiranje na končni točki, sestavljanje 11. delov članka in ugotovitev povzročitelja.

Elementi skrivnostnosti: deli članka, naloge, skrivnostni povzročitelj nesreč – lokalni škrat Uršek.

Načini nagrajevanja otrok: pridobi dele članka, opravi naloge, sestavi članek in ugotovi povzročitelja.

Kaj otrok dela (dejavnost učenca – katere so njegove osebne izkušnje): se orientira, opazuje, sodeluje, rešuje uganke, razvija spretnosti prve pomoči.

Organiziranost učne enote: z enim pedagogom izvedba v 1 uri, pri tem je skupina razdeljena na manjše ekipe (3 – 5 otrok).

Načini preverjanja učnih dosežkov učencev: fotografije in videoposnetki, deli članka in rešitve uganek.

Splošni vtis o učinkovitosti in uspešnosti pristopa skrivnostnosti: aktivnost je privlačna, ker je zgodba nepričakovana, dinamična in aktivnost dovoljuje uporabo mobilne tehnologije.

3.2 SKRIVNOSTNI UTRINKI NARAVE

Sandra Morato

OŠ Sečovelje

Načrtovani učni dosežki:

- spozna svoj kraj,
- prepozna travniške živali in rastline,
- se orientira po domačem kraju.

Starost ciljne skupine: 4. razred.

Kratka vsebina zgodbe: Ob prihodu v učilnico učenec na omari opazi skrinjo ovito z verigo in zaklenjeno s ključavnico. Poleg nje leži pismo, ki je naslovljeno na 4. razred. Učenec ga odpre in prebere. Ugotovi, da so pismo pustili raziskovalci, ki so se sprehajali po poteh v okolici šole. Reši prvo nalogo iz pisma. Po opravljeni nalogi se odpravi na šolsko dvorišče, kjer pismo preda vodji odprave. Vsak dobi sliko, na kateri je narisana žival ali rastlina. Od tega je odvisno ali bodo dobil namig namenjen živalim ali rastlinam. Vodja odprave prebere opis poti do prve naloge. Po opravljeni nalogi učenec dobi prvi namig, ki je eden izmed delov uganke. Vodja odprave nato, do vsake naslednje naloge, prebere opis poti. Nagrada za rešitev naloge je namig oz. naslednji del uganke. Učenec opravlja naslednje naloge: iz naravnih materialov (kamenčki, vejice, listi) sestavi žival, s pomočjo določevalnega ključa določi vrsto rastline, z miselnim vzorcem opiše žival in s pantomimo prikaže izbrano žival. Ko prispe na šolsko dvorišče, v sestavi in reši uganke. Rešitev je ključ. Prvi učenec, ki pravilno reši uganke, gre v učilnico po skrinjo. Drugi najhitrejši, ki je pravilno rešil uganke, pa dobi ključ in skrinjo odpre. V skrinji se nahaja sporočilo. Pod njim se skrivajo barvni kamenčki, kateri predstavljajo utrinke kraja, ki so ga raziskovalci raziskovali. Vsak učenec si izbere svoj utrinek, ki ga bo spominjal na dogodivščino.

Elementi skrivnostnosti: skrivnostna skrinja, pismi, uganke, skrivnostna pot.

Načini nagrajevanja otrok: za vsako pravilno opravljeno nalogo, par dobi namig (del uganke). Ob rešitvi uganke, lahko odprejo skrinjo in vsak dobi en barvni kamenček.

Kaj otrok dela (dejavnost učenca – katere so njegove osebne izkušnje): Učenec prebere pismo, sodeluje v paru, rešuje naloge, uporablja določevalni ključ, rešuje učni list, s pantomimo prikaže izbrano žival.

Organiziranost učne enote: 3 PU, 30 učencev 2 učitelja, delo v parih.

Načini preverjanja učnih dosežkov učencev: se izvaja sproti po vsaki dejavnosti kot pogovor, razlaga, kot primer razvrščanja, opisovanja vsega, kar so doživeli ali izkusili.

Splošni vtis o učinkovitosti in uspešnosti pristopa skrivnostnosti: motivacijski, zanimiv in privlačen, buri domišljijo, nudi nove izkušnje in spoznanja, omogoča možnost soustvarjanja.

3.3 MLADI VARUH GRADU

Jana Mrvar

OŠ Žužemberk

Načrtovani učni dosežki:

- Spozna način varovanja gradu.
- Poimenuje prebivalce gradu.
- Spozna življenje viteza.
- Razišče prehrano v srednjem veku.
- Ugotovi, kako so ljudi v srednjem veku kaznovali.
- Uri se v ročnih spretnostih.
- Razvija veščine: vztrajnost, sodelovanje, spretnost, znanje, pogum, ustvarjalnost.

Starost ciljne skupine: 5. razred OŠ.

Kratka vsebina zgodbe: Učencu povem, da so med obnovo gradu našli pismo, v katerem plemič išče mladega varuha gradu. Preberem pismo in ga povabim k raziskovanju. Na gradu ga sprejme grajska služabnica. Izroči mu amulet, s pomočjo katerega se vrne v preteklost. Učenec preko šestih preizkušenj dokaže, da si zasluži naziv Mladi varuh gradu.

1. Na podlagi sledi ugotovi, katera žival je v grajskem jarku.
2. V razglednem stolpu kartončkom z besedami in slikami poišče ustrezne pare.
3. V orožarni spozna viteza in se bojuje z njim.
4. V grajski dvorani se udeleži banketa ter ugotovi, katerih dveh živil izmed ponujenih v srednjem veku še niso poznali.
5. Nekaj časa preživi v grajski ječi, tam ga preseneti speči berač.
6. Na grajskem dvorišču oblikuje sliko gradu iz naravnih materialov.

Elementi skrivnostnosti: Pismo, navodila, amulet, vitez, srednjeveška glasba, berač, pot po gradu.

Načini nagrajevanja otrok: Učenec po vsaki opravljeni preizkušnji dobi leseno palčko z zapisom ene izmed veščin in na koncu listino Mladi varuh gradu.

Kaj otrok dela (dejavnost učenca – katere so njegove osebne izkušnje):

- Sledi navodilom.
- Ugotovi, katera žival je pustila sledi.
- Slikam poišče ustrezne zapise.
- Se spopade z vitezom in spozna njegovo življenje.
- Med ponujenimi slikami poišče vsiljivca.
- Nekaj časa preživi v grajski ječi.
- Poišče naravne materiale in izdela sliko gradu.

Organiziranost učne enote: Trajanje 3 šolske ure, 20 učencev, 2 učiteljici spremljevalki, vitez, berač.

Načini preverjanja učnih dosežkov učencev: Učenci sproti preverjajo svojo uspešnost (sledijo navodilom, iščejo sledi, naravne materiale, po opravljeni nalogi so nagrajeni z leseno palčko).

Splošni vtis o učinkovitosti in uspešnosti pristopa skrivnostnosti: Učenci so bili aktivni, motivirani in vedoželjni. Metoda se je tako pokazala za zelo učinkovito in je pustila trajnostno sled znanja.

Slika 1: Pred gradom.

Slika 2: Pri vitezu.

Slika 3: Pri grajski služabnici.

3.4 MATEMATIČNI (SREČE)LOV

Jožica Šubelj

OŠ Kašelj

Načrtovani učni dosežki:

- Ponovi snov matematike 6. razreda
- Razvijanje timskega dela.

Starost ciljne skupine: 6. razred OŠ.

Kratka vsebina zgodbe: Dan pred načrtovano dejavnostjo učenci dobijo navodilo, da se naslednjič dobimo pred šolo. S seboj imajo lahko svinčnik in list papirja.

Učenci se razdelijo v skupine po tri, pokažem jim območje za igro, razdelim jim verižice s kartončki.

Razložim pravila:

- Naloge so zapisane na oštevilčenih listkih (1-100), ki so naključno razporejeni po dvorišču. Učenec skupine vrže kocko, skupina poišče vprašanje in uskladi odgovor. Vsi člani skupine pritečejo nazaj do učiteljeve mize in povejo odgovor. Če je odgovor pravilen, drugi učenec skupine vrže kocko. Rezultat meta se prišteje prejšnjemu številu in skupina iščejo novo nalogo, označeno s številko dobljene vsote.
- Pomočnik spremlja met kocke in beleži vsote.
- V primeru napačnega odgovora, se skupini odštejeta dve točki. To je dobra varovalka, da se učenci uskladijo glede odgovora. Če znajo rešiti nalogo, ki je ovrednotena za dve točki manj od prejšnje in imajo nato srečo pri metu kocke, se lahko izognejo nalogi, ki je ne znajo rešiti. S tem je zagotovljeno, da nihče igre ne zaključi predčasno.
- Za vsakih 20 pravilno rešenih nalog vsakemu članu skupine na kartonček narišem geometrijski lik.

Učenci se postavijo v vrsto in začnemo.

Učenec na koncu na slepo izbere čokolado iz vrečke.

Elementi skrivnostnosti:

- Skrivnostno navodilo.
- Verižice s praznimi kartončki.
- Met kocke.
- Iskanje nalog.
- Čokolada.

Načini nagrajevanja otrok:

- Sprotno risanje geometrijskih likov, iz katerih na koncu nastane pokal.
- Čokolada na koncu za vse udeležence.

Kaj otrok dela (dejavnost učenca – katere so njegove osebne izkušnje): Učenec je aktiven, meče kocko, seštevja, teče in išče, rešuje nalogo v skupini.

Organiziranost učne enote: Učna ura ob koncu šolskega leta ali ponovitev ob začetku šolskega leta. Zaradi razlage pravil je prvič ura trajala 60 minut.

Načini preverjanja učnih dosežkov učencev: Skupina sproti prihaja do učitelja in pove rešitev.

Splošni vtis o učinkovitosti in uspešnosti pristopa skrivnostnosti: Učenci so bili navdušeni nad izvedeno dejavnostjo. Elementi skrivnostnosti so učence motivirali za reševanje matematičnih nalog.

Nekaj primerov nalog:

- 13) Slovenski matematik Jurij Vega je bil rojen leta MDCCCLIV? Katero leto je napisano?
- 18) Z rokami pokaži iztegnjeni kot.
- 22) Določi dolžino neznane stranice v pravokotniku, če veš, da je obseg pravokotnika 26 cm.

- 37) Naštej naslednje tri člene zaporedja:

3, 5, 8, 12, 17, __, __, __, ...

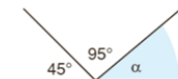
- 52) Peter ima zeleno, rdečo, belo in modro majico ter sive, črne in modre hlače. Na koliko načinov se lahko obleče?

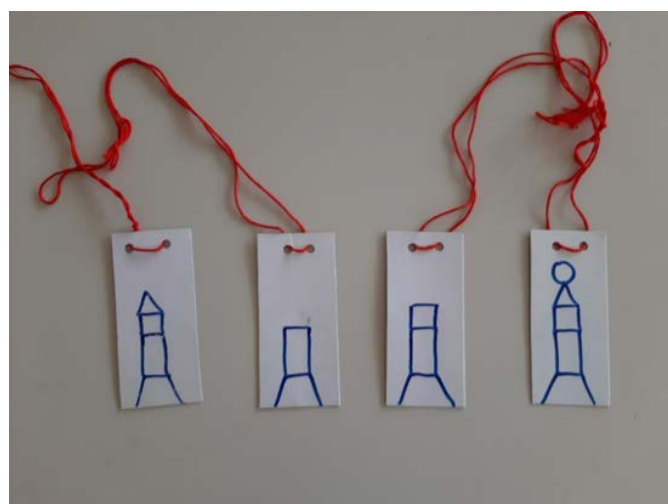
- 68) Izračunaj $3^2 + 2^3$.

- 79) Tine ima v levem žepu 15 kroglic, v desnem pa 23 kroglic. Koliko kroglic mora preložiti iz desnega v levi žep, da bo imel v obeh enako število kroglic?

- 85) Če veš, da je $2346 : 23 = 102$, izračunaj $234,6 : 23 =$ _____.

- 88) Koliko stopinj meri kot α ?

4 POVZETKI UČNIH ENOT ZA 7., 8. IN 9. RAZRED

4.1 KROG IZZIVOV

Tanja Žontar

OŠ Kašelj

Načrtovani učni dosežki: učenec raziskuje in reši problem.

Starost ciljne skupine: 6.–9. razred.

Kratka vsebina zgodbe: Na tej lokaciji so pred 50 leti izginjali predmeti, na njihovem mestu je vedno ostal le kovanec. Tat je bil odkrit, a nič ga ni moglo pripraviti do tega, da bi izdal, kam je skril plen. Le tisti, ki reši vsaj 7 izzivov, si prisluži prvi namig za iskanje lokacije plena. Pri delu zunaj učenec reši CŠOD misijo Lov (Sprehod z ugankami in drugimi nalogami, 10 nalog), v primeru slabega vremena pa v učilnici sestavlja stolp iz igralnih kart, vrtavko iz Lego kock ali ... ter reši naloge, kot so tangrami, IQ Stars (9 nalog). Po opravljenih nalogah jim učitelj da prvi namig (različna izhodišča) za iskanje plena. V vreči s plenom (radirke, baloni ipd.) je pismo, v katerem piše, da je reševanje ugank najlepše darilo, ki ga je lahko pustil naslednjim generacijam in da delo nadaljujejo njegovi potomci. En predmet lahko učenec vzame kot nagrado, ostalo pusti skrito.

Elementi skrivnostnosti: privlačne uganke, kratke zgodbe s skrivnostnim zapletom.

Načini nagrajevanja otrok: osvojena značka (lov) ali nalepka za opravljeno nalogo, prvi namig ter predmet iz plena.

Kaj otrok dela (dejavnost učenca – katere so njegove osebne izkušnje): Učenec rešuje različne izzive oz. uganke, pomaga drugim in se uči od drugih.

Organiziranost učne enote: 1 oddelek, 2 šolski uri, delo zunaj ali v učilnici (slabo vreme), delo po skupinah (3-4 učenci).

Načini preverjanja učnih dosežkov učencev: Pri delu v učilnici se učitelj podpiše na list skupine, ko je določena naloga opravljena, in učencu podeli nalepko, pri delu zunaj skupina na koncu pokaže osvojeno značko ter darilo iz plena.

Splošni vtis o učinkovitosti in uspešnosti pristopa skrivnostnosti: Učenci so izzive vzeli kot igro in so bili uspešni, ker so sodelovali in vložili veliko truda. Razveselili so se vsake nalepke oz. osvojene značke.

4.2 SPREHOD PO EMONI

Ana Četić

Center Janeza Levca Ljubljana

Načrtovani učni dosežki:

- Učenec spozna, da se je Ljubljana v rimskih časih imenovala Emona.
- Učenec s pomočjo slikovnega materiala in pripovedovanja spozna, kako so živeli v času Emone.
- Učenec se orientira v naravi/parku.
- Učenec ve, kje, na njegovi poti, se nahajajo rimske točke.

Starost ciljne skupine: Učenci 7. razreda programa NIS.

Kratka vsebina zgodbe: Učencem povem, da je danes z nami posebna gostja, Rimljanka, ki je živela v rimskih časih na ozemlju današnje Ljubljane. Povabim jih k oknu, da se sami prepričajo, ali nas res čaka zunaj. Rimljanka pomaha učencem, naj se ji pridružijo. Prijazno jih pozdravi in se jim predstavi, pove, da je živela v Emoni, današnji Ljubljani. Pove jim tudi, da jim bo danes predstavila nekaj točk iz rimskih časov, ki jih najdemo v samem centru mesta. Hkrati pa bo povedala, kako so živeli v tistih časih. Za začetek učencem pokaže fotografijo - kip Emonca. Pove jim, da se bodo sprehodili do njega. S skupnimi močmi ugotovijo, da se je potrebno odpraviti na Kongresni trg. Tam jih, pri kipu, čaka nova fotografija – maketa Emone. Naslednja fotografija – severna emonska vrata. Temu sledi – rimski vodnjak. Učenci skupno poiščejo posamezne točke. Na vsaki točki so deležni tudi razlage in zanimivosti iz rimskih časov. Zadnja točka je – rimski zid na Mirju.

Elementi skrivnostnosti: Rimljanka, fotografije rimskih točk, iskanje točk, namigov.

Načini nagrajevanja otrok: Ob koncu učenca Rimljanka obvesti, da so naslednji dan vabljeni v Mestni muzej Ljubljane (dan dejavnosti), kjer bodo izvedeli še veliko več o življenju Rimljanov v Emoni, hkrati pa jim ponudi »rimske kolačke« s katerimi se posladkajo.

Kaj otrok dela (dejavnost učenca – katere so njegove osebne izkušnje): posluša navodila, sodeluje v pogovoru, poišče kip Emonca, sledi ostalim namigom/fotografijam, se orientira v parku, se sprehodi do obzidja.

Organiziranost učne enote:

- Poteka dve šolski uri družboslovja.
- Učni sprehod po centru mesta.
- 10 učencev.
- 1 učitelj in Rimljanka.
- Skupinska oblika dela, delo v parih.

Načini preverjanja učnih dosežkov učencev: preko pogovora, sprotna evalvacija aktivnosti, na koncu reševanje krajšega delovnega lista v parih in kviz.

Splošni vtis o učinkovitosti in uspešnosti pristopa skrivnostnosti: Učenca je ura pritegnila, bili so mnogo bolj motivirani kot običajno. Pri nalogah so vztrajali, med seboj so sodelovali, zanimalo jih je kaj sledi, kaj bodo spoznali, odkrili.

4.3 DANES RAZISKUJEMO KOT PRAVI UČENJAKI

Mateja Križan

OŠ Kašelj

Načrtovani učni dosežki:

- Skozi igro razvršča in spoznava značilnosti posameznih skupin organizmov.
- S sodelovanjem utrjuje in ponavlja vsebine z izkustvenim učenjem na prostem.
- Raziskuje okolico, vadi orientacijo v naravi in kartografski prikaz.

Starost ciljne skupine: 12 let, 7. razred.

Kratka vsebina zgodbe: Ravnatelj nenapovedano vstopi v razred in pove, da so dobili »modro pismo«. Zaskrbljen ga prebere, sledi presenečenje – seznanitev da so se zelo izkazali pri znanju prirodoslovja in dobili možnost, napredovanja in raziskovanja okolice. Učenec gre na dogovorjeno mesto, kjer dobi obešanko okrog vratu.

- 1) Pogleda kartico, sodeluje z drugimi in se razvrsti v skupino po lastni presoji in različnih kriterijih. Postavi se tako, da s sošolci tvori prehranjevalno verigo. Skupino izbere po barvni obrobi kartice, ki jo ima okrog vratu.

- 2) Pri naslednji nalogi išče belo škatlico, ki je skrita na vrtu. V njej je navodilo za nadaljnje delo. Učenec postane: UMETNIK, ZOOLOG, GEOLOG ali BOTANIK. Dobi delovni list, glede na strokovno panogo. V skupinah je aktiven in raziskuje, pomaga si z literaturo, ki je v zaboju poleg točke.
 - **Zoolog:** najde razmetane igrače, ki so različica plazilcev, členonožcev, dvoživk, sesalcev, rib, mehkužcev... Živali razvršča v skupine, ki jih pozna. Pri tem izmenjuje znanje, raziskuje in naredi osebno izkaznico 3. živali, ki jih izbere sam. Z lupo išče in opazuje drobne živali v okolici.
 - **Botanik:** raziskuje rastline na šolskem vrtu, razvršča jih v sistem; išče zdravilne učinke in uporabo v kulinariki. Loči zelišča in jih prepozna po vonju in okusu.
 - **Umetnik:** spozna nekaj znanih del svetovnih in domačih umetnikov. Potem s člani skupine izbere eno sliko in jo poskuša upodobiti s pomočjo naravnih materialov s tehniko land art. Po želji nadgradi aktivnost s pomočjo aplikacije stop motion in izdela kratek animirani film. Če je skupina hitra, dobi še nalogo, da sliko „ponaredi“ s pomočjo živih oseb (portrete).

- **Geolog** in kartograf: raziskuje kotiček z minerali in kamninami. S pomočjo delovnega lista jih razvršča na kamnine, te pa na sedimentne, magmatske in metamorfne ter na minerale. Poišče najlepše minerale in jih opiše. Na koncu nariše karto okolice s stavbami, reko, vzpetinami...

Po opravljeni nalogi vsi učenjaki svoje delo na kratko predstavijo še ostalim skupinam. Krožijo po kotičkih.

Elementi skrivnostnosti: Skriti namen, modro pismo, bela škatlica v travi, skriti kotički za posamezne strokovnjake.

Načini nagrajevanja otrok: z vsebinsko smiselnimi nalepkami: nalepke živali (zoologi), nalepko rastline (botaniki), s kamenčkom in lupino školjke (geologi) in z radirko za na svinčnik (umetniki).

Kaj otrok dela (dejavnost učenca – katere so njegove osebne izkušnje): Učenec je vseskozi aktiven, išče namige, opazuje, sodeluje s skupino, rad bi našel čim več informacij. Učenec je odgovoren, skrbi za okolje (živali, rastline), za sošolce, za vrt, ker ve, da bodo vrt uporabljali sami in tudi druge skupine. Pridobi pomembne izkušnje in opolnomočenje za delo na prostem, za delo v skupini, za iskanje informacij v naravi. Na koncu kroži po kotičkih.

Organiziranost učne enote: Tri učne ure; začetek v razredu, nadaljevanje zunaj (dve uri), skupna evalvacija dela (ena ura).

Načini preverjanja učnih dosežkov učencev:

- Učenci so zapisovali izsledke na za to pripravljene delovne liste,
- Skupna evalvacija: po aktivnosti so predstavili svoje izsledke in rezultate dela še ostalim skupinam.

Splošni vtis o učinkovitosti in uspešnosti pristopa skrivnostnosti: Skrivnostnost je eden boljših načinov za motivacijo učencev. Učenci so bili nenehno v gibanju, razmišljanju in raziskovanju. Šestošolcem je bilo zelo všeč, da sem uporabila igrače za pridobivanje znanja. Na ta način sem pridobila pozornost in razmišljanje otrok. Tako jih usmerjamo skozi proces v katerem so aktivni in nismo podajalci informacij.

4.4 SMO UJETNIKI ALI SMO SVOBODNI? (obravnavanje novele Cirila Kosmača Gosenica)

Mateja Zupančič

OŠ Brinje Grosuplje

Načrtovani učni dosežki:

Učenec:

- spozna kratko zgodbo/ novelo Gosenica;
- umetnostno besedilo doživlja, ga večplastno razume in vrednoti;
- spozna književne osebe in se vanjo vživlja, umešča dogodke v dogajalni čas in prostor;
- prepozna motive za ravnanje književnih oseb;
- prepozna značilno prozno delo (v ospredju so čustva);
- preizkusi se v tvorjenju proznega besedila.

Starost ciljne skupine: 9. razred.

Kratka vsebina zgodbe: Učenec se dotakne lipovega lista z zaprtimi očmi ter posluša pesem F. Garcia Lorce Mesečna romanca. Poda vtise, občutke po prebranem (asociacije).

Preberemo novelo Gosenico – po vsakem delu sledi naloga.

Po prvem delu učenec (v parih in nato v skupinah) poda svoja občutja o boju dobrim in zlim in poišče tri pare predmetov, ki prikazujejo nasprotja.

Po branju drugega dela učenec v naravi poišče znake upanja, jih poslika ter pošlje v učni kanal, slike pa opremi z zanimivimi ključniki (npr. #zelenopremagavse, #travazrastesrediasfalta ...).

Po tretjem delu (petje jetnikov in vihar) učenec opazuje zvoke – pesmi narave in niza občutja.

Zadnji del odlomka besedila govori o zmagi mladike nad gosenico, o zelenem listu in o belem konju, kar pomeni svobodo. Učenec v naravi poišče 5 besed, ki v njem vzbuja upanje in napiše kratko zgodbo iz njih, ter strne svoja občutja, kar je bistvo novele. Zgodbo ilustrira in izdela logotip zgodbe.

Elementi skrivnostnosti:

- odkrivanje besedila skozi čute,
- iskanje drobcov narave, ki jih odkrijejo skozi besedilo.

Načini nagrajevanja otrok: Oddani izdelki se upoštevajo pri ustnem ocenjevanju. Učenci na koncu dobijo natisnjen logotip, ki so ga izdelali.

Kaj otrok dela (dejavnost učenca – katere so njegove osebne izkušnje):

- Čuti, tipa strukturo lista;
- poda vtise in občutke o pesmi;
- bere;
- išče predmete, ki ponazarjajo boj med dobrim in zlim;
- išče znake upanja, jih slika in opremi s ključniki;
- opazuje zvoke – pesem narave;
- išče 5 besed, ki v njem vzbuja upanje, napiše kratko zgodbo;
- ilustrira zgodbo in izdela logotip.

Organiziranost učne enote: Uro izvedemo kot blok uro – 2 šolski uri; v skupini je od 14-18 otrok (manjša učna skupina); delo poteka frontalno, v parih in skupinah.

Načini preverjanja učnih dosežkov učencev: Pri branju je nekoliko težje preverjati učne dosežke, preverjamo lahko končni rezultat – izdelek. Vendar pa so tudi vmesne etape – iskanje predmetov in izražanje čustev zelo pomemben del obravnave in doseganja učnih dosežkov. Skozi ta način obravnave pričakujem precej bolj zavzeto vključevanje učencev, saj je tema svobode oz. ujetništva njim zaradi prisotnosti korone v zadnjih letih zelo blizu in so se mnogokrat počutili tako.

Splošni vtis o učinkovitosti in uspešnosti pristopa skrivnostnosti: Skozi pristop skrivnostnosti je mogoče obravnavati teme pri vseh predmetih, tudi v višjih razredih. Verjetno se tega premalo zavedamo in poslužujemo, saj je lažje teme predstaviti frontalno. Vendar pa je ta pristop in vse, kar damo z njim učencem, neprecenljiv.